

СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З ГЕОГРАФІЇ

Час виконання – 150 хвилин

Робота містить 54 завдання різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

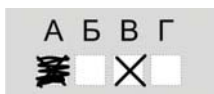
Результат виконання завдань сертифікаційної роботи буде зараховано як результат державної підсумкової атестації та використано під час прийому до закладів вищої освіти.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначено перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте лише після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. У бланку А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з вимогами інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А буде зараховано як помилкові.
4. Якщо Ви позначили відповідь до якогось із завдань 1–42 в бланку А неправильно, то можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Якщо Ви записали відповідь до якогось із завдань 43–54 неправильно, то можете виправити її, записавши новий варіант відповіді в спеціально відведеному місці бланку А.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись із інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланку А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

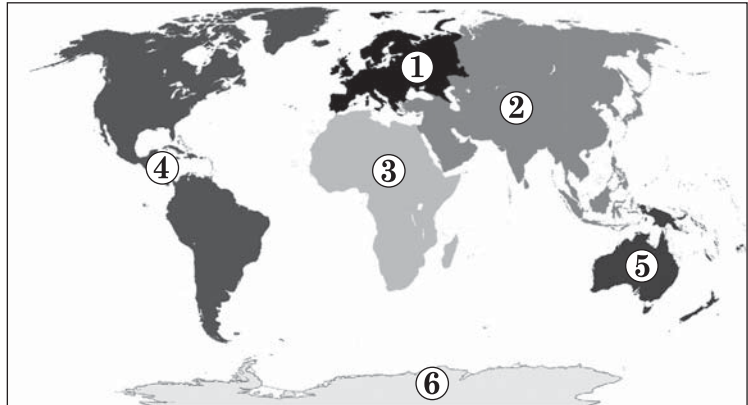
Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–36 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На картосхемі відображено поділ суходолу Землі на шість

А частин світу
Б материків
В літосферних плит
Г географічних поясів

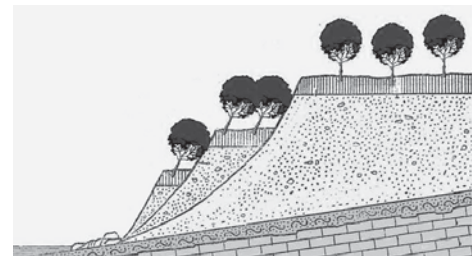

2. Географічна довгота столиці України ($30^{\circ}31'$ сх. д.) майже збігається з довготою середнього меридіана другого годинного поясу, тому поясний час у нашій країні називають

А «всесвітнім»
Б «гринвіцьким»
В «київським»
Г «європейським»

3. Який геологічний процес відображено на рисунку?

А фізичне вивітрювання
Б підтоплення вододілу
В розвиток карсту
Г утворення зсуву

4. Світовий океан поділено на основні частини – Тихий, Атлантичний, Індійський і Північний Льодовитий океани –

А материками
Б островами
В течіями
Г розломами

5. Про який субрегіон на політичній карті Азії образно кажуть, що там завжди «пахне порохом і нафтою»?

А Східну Азію
Б Південну Азію
В Центральну Азію
Г Західну Азію

6. На картосхемі України темним кольором позначено

- А Український щит
- Б Причорноморську низовину
- В природну зону лісостепу
- Г басейн річки Дніпро

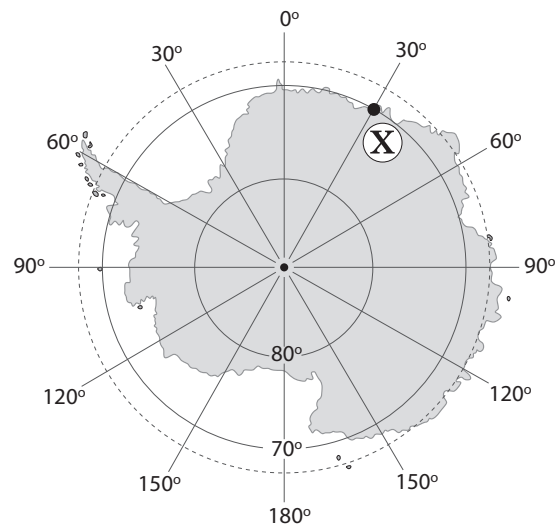

7. У якій природній зоні спостерігають описане в уривку поєднання природного й антропогенного ландшафтів: «У долині край діброви висить синя імла. Над пишною кроною дубів, кленів, грабів розкинулось погідне блакитне небо, ... лунає над полем пісня жайворонка, котяться долиною, змішуються пахоці липи, нестиглої пшениці, дикого маку...»?

- А мішаних лісів
- Б широколистих лісів
- В мусонних лісів
- Г степів і прерій

8. Визначте географічні координати точки X.

- А 30° пн. ш., 70° зх. д.
- Б 30° пд. ш., 70° сх. д.
- В 70° пн. ш., 30° зх. д.
- Г 70° пд. ш., 30° сх. д.

9. Який вид продукції вироблено в первинному секторі економіки?

- А яйця курячі
- Б паркет дубовий
- В тканину бавовняну
- Г дріт алюмінієвий

10. Загострення глобальної продовольчої проблеми в окремих регіонах планети передусім є наслідком

- А енергетичної кризи
- Б демографічного вибуху
- В екологічних проблем
- Г загрози світової війни

11. На картосхемі виділено темним кольором десять країн, у яких найбільша

- А густота населення
- Б середня тривалість життя
- В чисельність населення
- Г частка літніх людей

12. Доберіть правильне пояснення подібності й відмінності двох річок: «...несе води в тому ж напрямку, що й Амазонка, але впадає в інший океан».

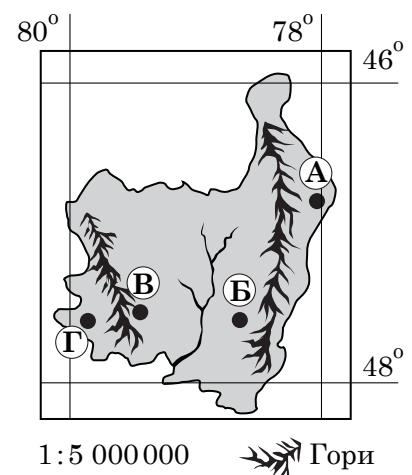
- А одна річка головна, а друга – її притока
- Б ці річки течуть на різних материках
- В повинь на цих річках у різні пори року
- Г річки кілька разів змінюють характер течії

13. Гори Аппалачі нижчі за Кордильєри тому, що

- А старіші за часом утворення
- Б складені твердішими породами
- В багатші на корисні копалини
- Г розташовані ближче до океану

14. За географічним положенням острова (див. картосхему) визначте місцевість із найбільшою кількістю опадів.

- А
- Б
- В
- Г

15. Доповніть характеристику рослинності в зоні саван і рідколісся Австралії: «З віддаленням від океану ліси переходять у рідколісся і савани із червоно-бурими ґрунтами. Поміж трав трапляються пляшкові дерева,

- А уздовж мангрових заростей височать фінікові пальми»
- Б сосни й кедри утворюють вічнозелений верхній ярус»
- В стовбури фікусів і пальм щільно переплетені ліанами»
- Г невисокі акації і казуарини, чагарники з евкالیптів»

16. На прилеглий до водойми місцевості вирощують овочі (рис. 1). Після облаштування системи поливу підземними водами (рис. 2) можна спрогнозувати

Рис. 1

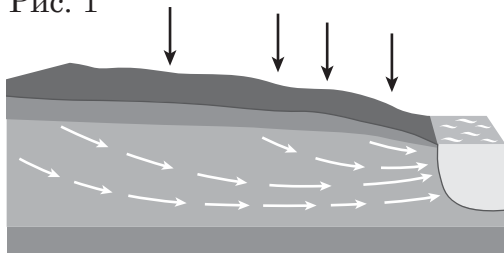
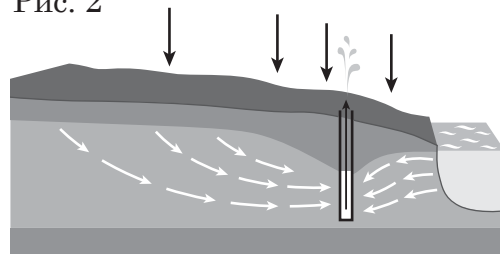

Рис. 2

- А збільшення солоності води у водоймі
- Б зниження рівня води у водоймі
- В заболочення земельних угідь на схилі
- Г утворення родовищ мінеральних вод

17. Карпати мають пологі схили й згладжені вершини, тому що

- А сформовані в герцинську епоху горотворення (палеозойська ера)
- Б зруйновані під час землетрусів наприкінці мезозойської ери
- В складені переважно осадовими породами, що легко руйнуються
- Г розчленовані глибокими долинами, каньйонами, балками

18. За наведеною в таблиці інформацією визначте позитивне зрушення в структурі експорту України за 20 років.

Роки	Посіви соняшнику, млн га	Експорт насіння соняшнику, тис. т	Експорт соняшникової олії, тис. т
1999	2,9	521	174
2009	4,2	350	2330
2019	6,0	73	5700

- А на вироблене в країні соняшникове насіння збільшився попит на світовому ринку
- Б обсяг експорту соняшникової олії істотно перевищив експорт сировини для її виробництва
- В збільшення експорту соняшникового насіння спричинило зменшення виробництва й експорту олії
- Г зміни обсягів експорту соняшникового насіння й олії зумовили зменшення частки продукції з більшою доданою вартістю

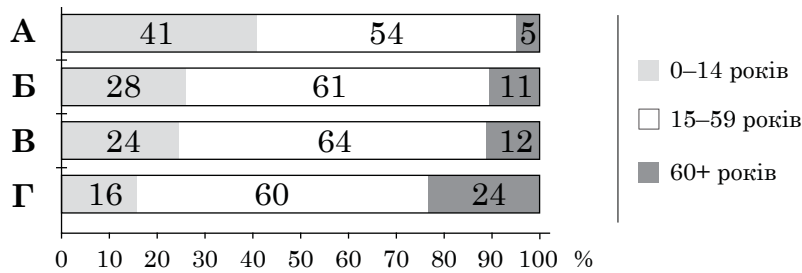
19. Корпорація X у Німеччині відмовилася від утримання ІТ-підрозділу й передала виконання цієї роботи одній із компаній в Індії. Цей приклад аутсорсингових послуг підтверджує, що в Індії

- А вищий рівень розвитку економіки
- Б менші витрати на оплату праці
- В більший попит на такі послуги
- Г нижчий рівень зайнятості населення

20. Яка подія зумовила збільшення кількості іммігрантів в Україні?

- А влаштування програміста з передмістя на роботу в Києві
- Б переїзд родини з Херсонської області на проживання в Дніпро
- В приїзд представника української діаспори в Одесу на конференцію
- Г переїзд підприємця з Білорусі на постійне проживання в Житомир

21. На діаграмах відображено віковий склад населення Європи, Азії, Африки й Латинської Америки. Укажіть діаграму, характерну для Європи.

22. Потяг вирушає вранці о 8 год. 30 хв. у сонячну спекотну погоду з міста Коростеня до міста Житомира. Пасажиру краще сісти у вагоні потяга там, де прохолодніше, –

- А праворуч за напрямком руху, бо сонце світить у вікна зі східного боку
- Б ліворуч за напрямком руху, бо сонце світить у вікна із західного боку
- В праворуч проти напрямку руху, бо сонячний бік у вагоні завжди східний
- Г посередині вагона, бо східний і західний боки вагона освітлені однаково

23. Найбільше паперу у світі вироблено в п'яти країнах (див. табл.). Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію та зробіть правильний висновок щодо основного чинника розміщення виробництва паперу.

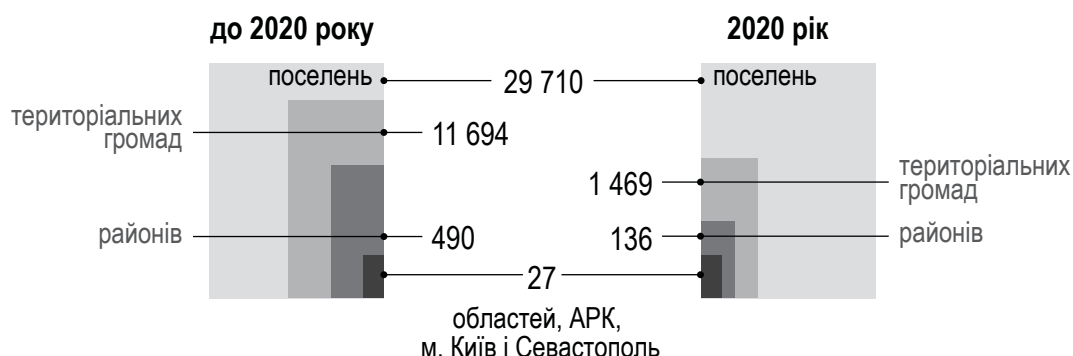
- А лісистість території країни
- Б місткість внутрішнього ринку
- В низькі витрати на оплату праці
- Г ліберальне екологічне законодавство

Країни	тис. т
Китай	108 400
США	71 553
Японія	26 056
Німеччина	22 666
Індія	17 284

24. Розбудову інфраструктури гірськолижних баз в Україні супроводжує вирубування лісів, тому потрібно передбачити збільшення загрози

- А масштабних лісових пожеж
- Б танення гірських льодовиків
- В катастрофічних паводків
- Г виверження грязьових вулканів

25. Порівняйте статистичні показники оновленого адміністративно-територіального устрою України з тими, що існували до 2020 року, і визначте трансформаційні зміни.

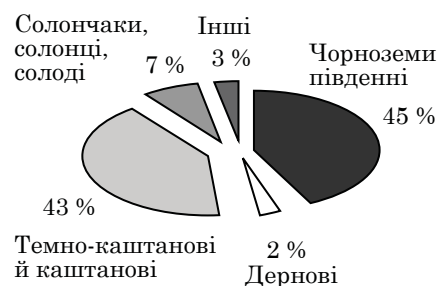

- А зменшено кількість сільських населених пунктів
 Б збільшено кількість поселень і територіальних громад
 В утворено нові укрупнені адміністративні райони
 Г ліквідовано поділ території на адміністративні області
26. В Україні теплоелектроцентралі (ТЕЦ), які виробляють електричну енергію і подають гарячу воду й тепло в помешкання, здебільшого розташовано

- А у великих містах
 Б поблизу вугільних шахт
 В на трасах газопроводів
 Г вздовж великих річок

27. За відображеною на діаграмі структурою ґрунтів визначте заходи для підвищення їхньої родючості й збільшення врожайності сільськогосподарських культур.

- А вирівнювання, вапнування ділянок із кислими ґрунтами
 Б осушення заболочених ділянок, лісовідновлення
 В облаштування систем зрошення, гіпсування
 Г терасування крутих схилів, рекультивування торфовищ

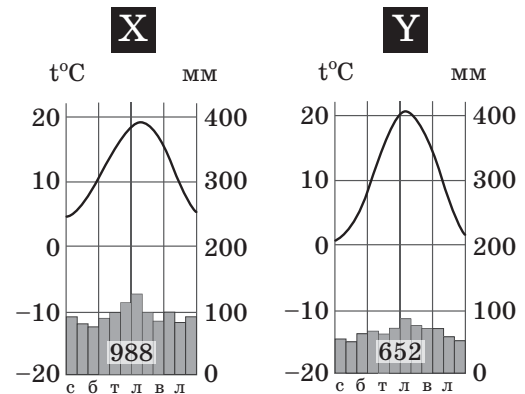

28. Спорудження атомної електростанції в місті Вараш (Рівненська область) на рівнинній поверхні з поширенням гіпсу й надмірним зволоженням – приклад нехтування взаємозв'язками в природному комплексі під час промислового будівництва. Для підтримання в робочому стані АЕС, яка своєю величезною вагою тисне на землю, потрібні постійні додаткові витрати, тому що

- А утворюються карстові порожнини
 Б пришвидшується ерозія схилів
 В виснажуються водоносні горизонти
 Г міліють малі річки й ставки

29. На рисунку зображено кліматодіаграми для двох населених пунктів – X та Y, розміщених в Європі на одній широті й висоті над рівнем моря. Пункт Y знаходиться східніше пункту X, тому що в пункті Y

- А більша річна й середньомісячна кількість опадів
- Б тепліша зима, але прохолодніше літо
- В менше опадів узимку і більше – влітку
- Г більша річна амплітуда коливань температури повітря

30. Про які рекорди аграрного виробництва найчастіше звітують області України, розташовані в зоні лісостепу?

- А урожайність цукрового буряку й надої молока
- Б збір овочів відкритого ґрунту й баштанних
- В посівні площі під картоплею, житом і гречкою
- Г настриг й експорт вовни, збір рису й проса

31. На картосхемі відображено розподіл акваторії Північного моря між прибережними країнами на економічні зони. Який вид господарської діяльності характерний для позначених осередків у межах цих економічних зон?

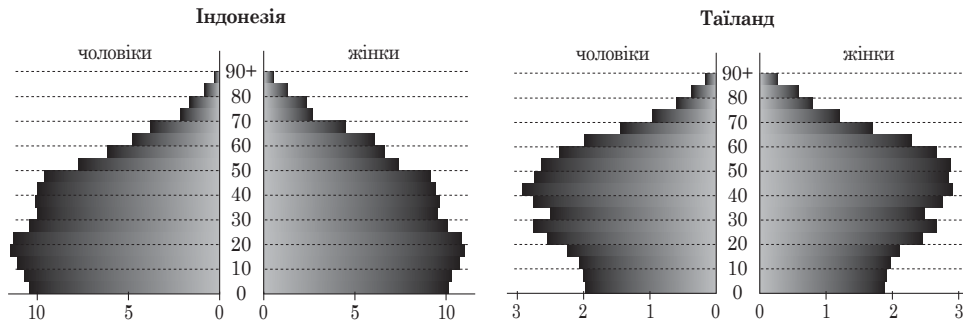
- А перевантажувальні роботи судноплавних компаній
- Б розроблення нафтових і газових родовищ
- В захоронення відходів на дрібних островах
- Г будівництво й експлуатація припливних електростанцій

32. «В Італії сконцентровано 60 % культурних цінностей Європи. Кожне місто є музеєм просто неба. Уряд вкладає мільярди євро в реконструкцію пам'яток архітектури. Саме тому Італія – третя в регіоні за обсягом іноземних туристів після Франції та Іспанії». Яку суперечність мав би виявити студент, який уважно читав текст?

- А Чому рекреаційний потенціал Італії менший, ніж в інших країнах Європи?
- Б Чому у Франції чи Іспанії туризм – галузь спеціалізації, а в Італії – ні?
- В Чому Італію відвідує менше іноземних туристів, ніж Францію чи Іспанію?
- Г Чому для уряду Італії туризм є пріоритетною сферою фінансування?

33. Власники швейних виробництв переміщують їх з Китаю в країни Південної і Південно-Східної Азії з дешевою робочою силою. За статеві-віковими пірамідами визначте, чому Індонезія привабливіша для переміщення цих виробництв, ніж Таїланд.

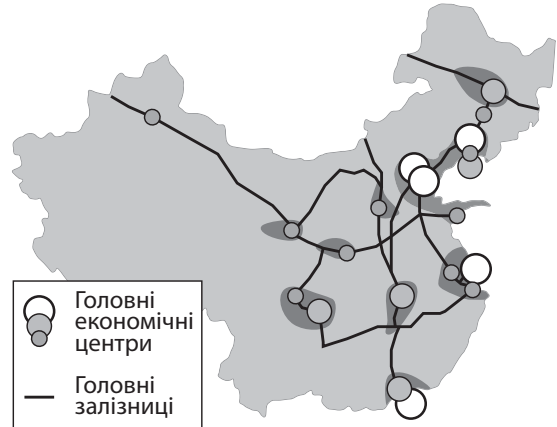
- А повільніше зменшується народжуваність
- Б менша кількість осіб працездатного віку
- В швидше старіє населення країни
- Г більша частка чоловічого населення

34. Нью-Йорк і Лондон – найбільші у світі

- А мегалополіси
- Б фінансові центри
- В технопарки
- Г морські порти

35. На картосхемі відображено просторову організацію (просторовий каркас) економіки

- А США
- Б Франції
- В Бразилії
- Г Китаю

36. У таблиці наведено інформацію щодо місця країни на материку за окремими показниками (2019 р.). Визначте країну й материк.

- А Росія в Євразії
- Б Єгипет в Африці
- В Канада в Північній Америці
- Г Австралія в Океанії

Показники	Значення	Місце на материку
Площа	9,98 млн км ²	1
Населення	37,9 млн осіб	3
ВВП	\$ 1 600 млрд	2
ВВП на особу	\$ 42 тис. дол.	2
Індекс людського розвитку (ІЛР)	0,929	1

У завданнях 37–42 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А!*
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. У відповідніть материк із особливістю його географічного положення.

- 1 лежить у чотирьох півкулях
- 2 його омивають води всіх чотирьох океанів
- 3 усі точки мають південну широту й східну довготу
- 4 є місцеположенням географічного й магнітного полюсів Землі

- А Африка
Б Євразія
В Австралія
Г Антарктида
Д Південна Америка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

38. Доберіть до кожної характеристики населення одного з обласних центрів України відповідний напрям роботи місцевої влади.

- 1 зростання народжуваності
- 2 збільшення тривалості життя
- 3 збільшення кількості й частки жінок
- 4 пришвидшення субурбанізації

- А пошук інвестора для відновлення роботи текстильної фабрики
Б проектування та будівництво лялькового театру
В дослідження маятникових міграцій та оптимізація маршрутів приміського транспорту
Г створення в центрі зайнятості відділу з працевлаштування осіб пенсійного віку
Д обмеження будівництва житла в центральній частині міста

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

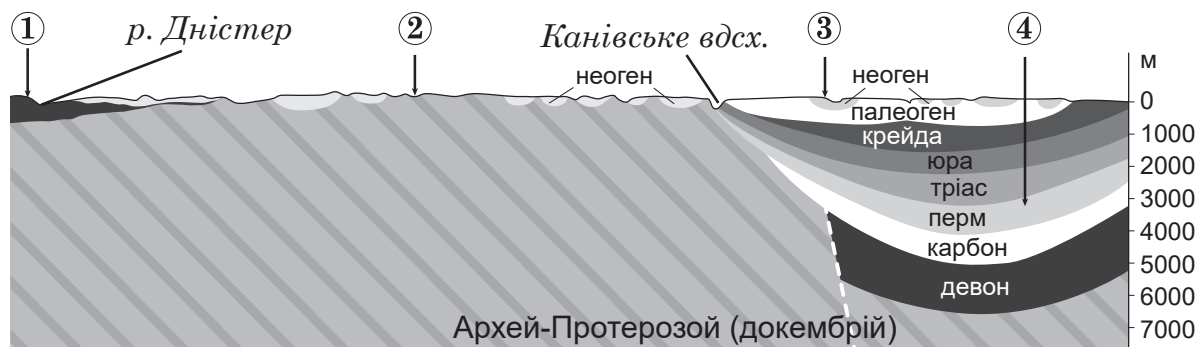
39. Доберіть для кожної області перспективний напрям розвитку альтернативної енергетики.

- 1 Рівненська
- 2 Запорізька
- 3 Хмельницька
- 4 Донецька

- А використання шахтного газу – метану
Б виробництво біопалива з ріпаку
В виробництво паливних брикетів і пелет із торфу й тирси
Г виробництво паливних гранул із лушпиння соняшнику
Д будівництво геотермальних електростанцій

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

40. У відповідність підприємство видобувної промисловості (його розташування позначено цифрою на геологічному розрізі території України по лінії Чернівці – Суми) із видом мінеральних ресурсів, який розроблюють у цій місцевості.

- А пісок (кар'єр)
- Б кам'яне вугілля (шахта)
- В вапняк (кар'єр)
- Г нафта (свердловина)
- Д граніт (кар'єр)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

41. У відповідність форму просторової організації економічної діяльності з її прикладом.

- 1 світове місто
- 2 хаб
- 3 офшор
- 4 технополіс

- А пересадковий транспортний вузол у м. Франкфурт-на-Майні (Німеччина)
- Б інтеграція освіти, науки й новітніх виробництв у м. Цукуба (Японія)
- В концентрація банків міжнародного значення, фондових бірж, великих фірм у м. Лондон
- Г територія з пільговим режимом оподаткування іноземних компаній на Кайманових островах
- Д географічно близька група взаємопов'язаних компаній, які доповнюють одна одну на ринку туристичних послуг у м. Львів

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

42. У відповідність країну та її місце на світовому ринку послуг.

- 1 найбільша кількість міжнародних туристичних відвідувань
- 2 лідерство за кількістю іноземних студентів, які навчаються в країні
- 3 найбільший зареєстрований морський торговельний флот
- 4 найбільша чисельність покупців товарів на внутрішньому ринку

- А США
- Б Франція
- В Китай
- Г Панама
- Д Канада

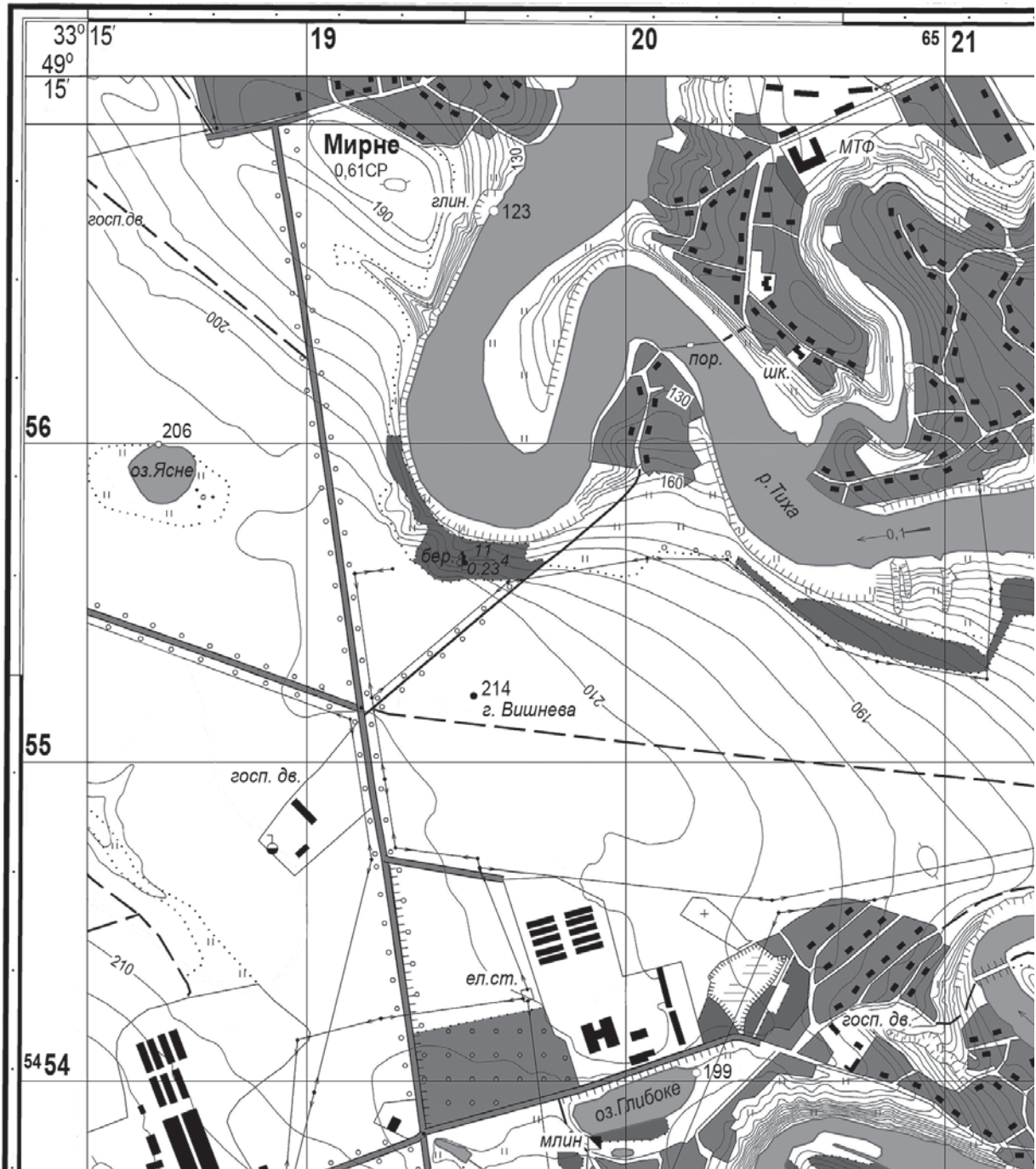
	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розв'яжіть завдання 43–48, використавши наведену карту. Одержані числові відповіді запишіть у зошиті та *бланку А*. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Приклад написання чисел:

число 1: / число 17: / число 123: /

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Масштаб 1 : 20 000
Суцільні горизонталі проведено через 5 м

Завдання 49–54 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у *бланку А* згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (*три цифри*) у спеціально відведеному місці *бланка А*. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

49. На знімку зображено місцевість, де річка впадає в Чорне море. За цим зображенням визначте правильні характеристики річки.

- 1 річка рівнинна від витoku до гирла
- 2 річка утворює дельту
- 3 зображені річища є правими й лівими притоками
- 4 абсолютна висота урізу води становить 0 метрів
- 5 місце впадіння річки – це район збільшення площі суходолу
- 6 у море стікає вода з вищою солоністю
- 7 характерна висока літня повінь

50. Прикладом інтеграції українських підприємств у глобальні ланцюги доданої вартості є виробництво

- 1 макаронів у м. Чугуїв для брендів «Хуторок», «Сто пудів»
- 2 металопрокату в Кривому Розі для машинобудівних заводів Бельгії
- 3 перемикачів у Переяславі для складання автомобілів у Словаччині
- 4 знеболювальних препаратів у Києві для експорту в Узбекистан
- 5 феронікелю в Побузькому для виготовлення деталей автомобілів у Таїланді
- 6 ікри осетрових риб, вирощених у ставку-охолоджувачі Трипільської ТЕС, для ресторанів Києва
- 7 вакцин компанією «Санofi-Пастер» (Франція) для щеплень в Україні

51. В Україні нескладну техніку та дрібний реманент для сільського господарства виробляють численні підприємства в малих містах і селищах міського типу в усіх районах країни. Які чинники зумовили особливість розташування цього виробництва?

- 1 орієнтування на райони й центри чорної металургії
- 2 наявність потужного джерела електроенергії
- 3 можливість залучення працівників робітничих професій
- 4 домінування великих агрохолдингів в агросфері
- 5 велика кількість селянських підсобних господарств у селах
- 6 комбінування з виробниками мінеральних добрив
- 7 розвиток малого й середнього бізнесу

52. На космічному знімку Польщі в нічний час видно міські агломерації (показник освітленості території відповідає рівню концентрації населення й економічної діяльності). За знімком визначте особливості системи розселення в Польщі.

- 1 усі воєводства мають приблизно однакову людність
- 2 міста-мільйонери зосереджені на півночі країни
- 3 ядром кожної агломерації є кілька великих міст
- 4 скупчення міст на півдні країни – це поліцентрична агломерація
- 5 Верхньосілезька агломерація є транскордонною (Польща–Чехія)
- 6 локація Варшави (столиця й світове місто) непомітна на знімку
- 7 портові міста стали значними осередками господарської діяльності

53. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію щодо десяти основних експортерів сталі (2019 р.). Визначте особливості групи країн-лідерів на світовому ринку сталі.

- 1 це азійські та європейські країни
- 2 усі країни є високорозвиненими
- 3 дохід від експорту сталі становить більше 50 % ВВП кожної країни
- 4 усі країни забезпечені власною сировиною
- 5 конкурентну ціну сталі зумовлено дешевою електроенергією АЕС
- 6 експорт здійснюють через власні порти
- 7 лідирує країна з найбільшим обсягом виплавлення сталі

<i>Місце у світі</i>	<i>Країна</i>	<i>млн т</i>
1	Китай	63,8
2	Японія	33,1
3	Південна Корея	29,9
4	Росія	29,5
5	Німеччина	24,1
6	Туреччина	19,7
7	Італія	17,9
8	Бельгія	17,2
9	Україна	15,6
10	Франція	13,6

54. Порівняйте місце Франції та України в міжнародному поділі праці. Визначте види діяльності, для розвитку яких в Україні вигідно використати сучасні технології з Франції та досвід їхнього впровадження в цій країні.

- 1 освоєння родовищ нафти й газу на морському шельфі
- 2 залучення інвестицій у будівництво припливних електростанцій
- 3 упровадження безпечних технологій зберігання радіоактивних відходів АЕС
- 4 міжнародне кооперування у виробництві авіаційної техніки
- 5 переведення тваринництва на екстенсивний шлях розвитку
- 6 прокладення міжконтинентальних підводних трубопроводів
- 7 розвиток інфраструктури гостинності в туристичних центрах і районах

ЧЕРНЕТКА

Кінець зошита